

Kėdainių rajono savivaldybės administracijos architektūros ir urbanistikos skyrius

KULTŪROS PAVELDO OBJEKTO BŪKLĖS PATIKRINIMO AKTAS

2012 m. gruodžio 17 d. Nr. ARP12-50

Kėdainiai
(užpildymo vieta)

I. BENDRIEJI KULTŪROS PAVELDO OBJEKTO DUOMENYS

1. Pavadinimas Rotušė
2. Kultūros vertybių registro unikalus kodas 979
3. Adresas Kauno aps., Kėdainių r. savivaldybė, Didžioji g. 1, Kėdainiai
4. Valdytojas Kėdainių rajono savivaldybė
5. Paskelbtas ar nepaskelbtas saugomu kultūros paveldo objektu saugomas valstybės
6. Ankstesnio būklės patikrinimo data ir akto numeris 2009-07-08 Nr.ARP9-12

II. KULTŪROS PAVELDO OBJEKTO BŪKLĖS DUOMENYS

7. Kultūros paveldo objekto vertingosios savybės ir kiekvienos iš jų būklės apibūdinimas Rotušės (1651-1654 m., rekonstruota XVIII a.) planas L raidės formos. Pastatas dviejų aukštų, po Š. V. sparnu yra skliautiniai rūšiai. Pastato pamatai - lauko akmenų mūro su statybinių plytų nuolaužomis. Yra pertvarinės sienos arkinis pamatas, einantis lygiagrečiai Š. senajai sienai. Iš aikštės – įvažiavimo vartai. Interjeras pritaikytas galerijai, pakeistas restauracijos metu. P. R. fasade yra granitinė lenta su užrašu: „Kėdainiai pirmą kartą paminėti 1372 metais H. Verbergės „Livonijos kronikoje“, Š. V. fasade granitinė lena „Kėdainiečiams savo darbais šlovinusiems gimtąjį kraštą atminti“.

Vertingiausia dalis yra Didžiosios rinkos aikštės korpusas (P. R.). Taip pat vertingas pastato I ir II a. tūris, autentiškas medžiagiškumas, autentiškas mūras, rūšiai ir skliautinės perdangos, fasadų architektūra ir dekoras, P. R. korpuso planinė struktūra. Vertingosios savybės: tūris – pusiau atviras, „L“ raidės formos plano, 2 a. su pastoge ir rūšiu po Š korpusu; stogo forma – dvišlaitė, 1914 m. sudegė stogas, dabartinis stogas statytas 1979-1983 m., siekiant pastogėje įrengti pagalbines patalpas su tūriniais stoglangiais, tačiau projektas iki galo liko neįgyvendintas; pirminio stogo aukštingumui nustatyti nepakanka duomenų; stogo dangos medžiaga - molio čerpių dangos tipas. Aukštų išplanavimas – kapitalinių sienų tinklas (1979-1983 m. buvo įrengtos naujos laiptinės, išmontuotos medinės perdangos, stogo konstrukcija, sumontuotos g/b perdangos su medinių sijų imitacija, naujai išmūrytos vidaus kapitalinės sienos Š korpuse, pertvaros; išplanavimas iš dalies pakitęs; sienų angos, nišos – pusapskritė įvažiavimo į kiemą anga R fasade; segmentinių, pusapskričių sąramų, stačiakampės vidaus angos, nišos (architektūrinių tyrimų metu rasti nišų grioveliai neišsaugoti). Fasadų architektūrinis sprendimas - R, P, V fasadų architektūrinio sprendimo visuma (dėl nežinomų priežasčių Š fasadas per XVIII a. pab. rekonstrukciją nebuvo dekoruojamas, dalis angų, apdailos atstatyta 1979-1983 m. remiantis architektūriniais tyrimais; fasadų apdaila ir puošyba – Š fasado tinkuoto plytų mūro profiliuotas pastogės karnizas; fasadų tinko tipas. Konstrukcijos - pamatas su plytų-lauko akmenų mūro rūšio sienomis (1979-1983 m. atkasta XVII a. užversta rūšio patalpa; pamatas netyrinėtas; rūšio plytų mūro sienos; rūšio senosios laiptinės, plytų mūro cilindriniai skliautai (dalis skliautų nutinkuota 1979-1983 m.; įvažiavimo angos tinkuoto plytų mūro cilindrinis skliautas su ramstinėmis arkomis; I a. patalpos tinkuoto plytų mūro cilindrinio skliauto su liunetėmis tipas (atstatytas 1979-1983 m. remiantis architektūriniais tyrimais); funkcinė įranga - rūšio laiptai (pakopos uždengtos naujomis plytelėmis, medžiagiškumas

netyrinėtas; 1979-1983 m. projekte buvo numatyta palikti kelias neuždengtas autentiškas pakopas); stalių ir kiti gaminiai - R, Š fasadų II a. langų medinių konstrukcijų ir skaidymo tipas (išskyrus Š fasado dviejų V langų skaidymą; pagal 2009 m. paruoštą fasadų restauravimo projektą šiuo metu keičiami langai, projektuoti pagal analogus); rūšio durų angos metaliniai vyriai; kiemo P fasado apskritų angų metalinės grotelės; įvažiavimo į kiemą angos metalinių dvivėrių vartų tipas. Žemės ir jos paviršiaus elementai – kultūrinis sluoksnis (patenka į Senojo miesto vietos 5148 teritoriją); takai, keliai ar jų dalys, dangos – lauko akmenų grindinio tipas kieme, tarpuvartėje (2009 m. buvo užbaigti kiemelio sutvarkymo darbai, betoninės plytelės pakeistos lauko akmenų grindiniu. Artimiausios kultūros paveldo objekto teritoriją ar vietovę supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio vertingosios savybės - Kėdainių senamiestis (16074, U35, UR3). Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius – 1590 m. balandžio 15 d. Kėdainiams buvo suteiktos Magdeburgo teisės, tad miestui iškilo būtinybė turėti rotušę. Žinios apie pirmąją rotušę siekia 1608 m., tačiau tiksliai nežinoma kur ji stovėjo. Naujoji rotušė buvo pastatyta 1651–1654 m. Jonušo Radvilos (1612–1655) rūpesčiu dviejų čia stovėjusių mūrinių namų vietoje. Pastatas turėjo mūrinį bokštą su laikrodžiu, du varpus ir ilgą stiebą miesto vėliavai iškelti. Pirmojo rotušės aukšto patalpos buvo skirtos ilgio matų ir saikų tūrių etalonams saugoti bei svarstyklėms laikyti. Čia veikė parduotuvės, kurias nuomojo pasiturintys škotai. Vienoje iš rotušės patalpų įsikūrė viena pirmųjų Lietuvoje vaistinių. Antrajame rotušės aukšte įsikūrė Senųjų Kėdainių ir Jonušavos įstaigos: teismas, raštinė, vaito ir burmistro kambariai, archyvas. Viena patalpa buvo skirta miesto išdui laikyti, kita — pirklių ir amatininkų susirinkimams vesti. Rotušės rūsyje buvo įrengtas kalėjimas ir patalpa budeliui. Abu rotušės bokšto laikrodžio varpai skelbė magistrato posėdžių pradžią ir pabaigą, kvietė pirklių brolijos ir amatininkų cechų narius į susirinkimus, karines pratybas ir paradus. Nuo 1835 m. rotušės pastate veikė bajorų mokykla. Kėdainių rotušė – viena iš trijų išlikusių Lietuvoje. Amžius: statyta 1651-1654 m., degusi 1760, 1916 m.; rekonstruota 1670-1680 m., įrengiant dabartinius rūsius; iš dalies rekonstruota XVIII a. pab. - XIX a. pr.; iš dalies rekonstruota, restauruota 1979-1983 m., iš dalies restauruota 2009-2012 m. Autorius: fundatorius Jonušas Radvila (1612-1655), 1979-1983 m. projektų autoriai Liudvikas Aksamitauskas, Liuda Perevičienė, 2009 m. projekto autorė Elena Kazlauskaitė.

8. Kultūros paveldo objekto būklės apibūdinimas 1979-1983 metais buvo vykdomi rotušės pastato restauravimo darbai. 2000 metais buvo pakeista stogo čerpių danga. 2009 metais baigti rotušės rūšio konservavimo, restauravimo darbai bei atlikta dalis pastato pamatų, hidroizoliacijos įrengimo, cokolio, kvėpuojančios atgrindos darbų, 2010 metais atlikti rotušės kiemelio tvarkybos darbai. Nuo 2011 m. vykdomi rotušės fasadų tvarkybos darbai, projekto vertė – 561,2 tūkst. Lt., iš jų savivaldybės lėšos – 262,7 tūkst. Lt ir Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos – 298,5 tūkst. Lt.

PRIDEDAMA.

9. Fotofiksacija – 3 vnt.
10. Kiti dokumentai
11. Kultūros paveldo objekto būklės patikrinimo data 2012 m. sausio 31 d., birželio 14 d. ir rugpjūčio 14 d.

Vyr. specialistė
(aktą įforminusio asmens pareigų pavadinimas)

parašas

Margarita Rukšienė
(Vardas ir pavardė)

